

Det var en gang et menneske [6 x DVD]

Det var en gang et menneske [6 x DVD]

For barn av 70-tallet flasket opp på NRK og sulteforet på animasjon, var *Det var en gang et menneske* et høydepunkt. Nesten 30 år senere står ikke serien frem som like enestående, men prosjektet er like fullt imponerende.

Il était une fois l'homme

Albert Barillé

Procidis

1978

Panvision

4:3

Dolby Digital 2.0

720 min.

2

4

Nostalgia

For en generasjon TV-seere vekker

Toccat & Fuge i D-moll av Johann Sebastian Bach først og fremst minner om jordens historie fortalt med brede penselstrøk - fra big bang og helt frem til begynnelsen av forrige århundre. Det er litt av et prosjekt franskmannen Albert Barillé satt seg fore med *Det var en gang et menneske*; hele historien fortalt gjennom 24 halvtimer.

For oss barn av 70-tallet som er flasket opp på NRK og sulteforet på animasjon, var *Det var en gang et menneske* ukens høydepunkt. Nå nesten 30 år senere står ikke serien frem som like enestående som den gang, men prosjektet er like fullt imponerende.

Første episode er naturlig nok spekket med dramatiske eksplosjoner og alt som tilhører jordens tilblivelse. Det er ikke før i episoden om neanderthalarmennesket at karakterene dukker opp slik vi kjenner dem fra hine harde dager. Den illsinte rødtoppen og den sindige gamle mannen er kanskje de mest kjente, som står på hver sin side i den stadige kampen mellom det gode og det onde.

Det er selvsagt de store konfliktene som danner grunnlaget for mange av historiens viktigste holdepunkter, men i humanismens navn feires også mange av de store oppdagelsene og oppfinnelsene i løpet av serien. Således vies episoder til renessansens Italia med Michelangelo

og DaVinci i sentrum, samt Marco Polos reiser og opplysningstiden. Ved å bruke TV-mediets fortellerteknikk og animasjonens fortreffelighet til å skildre det fantastiske og humoristiske lykkes Barillé i å fascinere gammel som ung for det som tidvis er nokså tungt stoff.

Nå 30 år etter virker hele serien ganske stiv og gammelmodig. Spesielt fortellerstemmen er utdatert, med sine tørre kommentarer som ofte står i kontrast til den mer livlige handlingen i episodene. Animasjonen, designen og seriens øvrige utseende holder god TV-kvalitet. Realistisk design og realistiske skildringer av handlingen dominerer, selv om det gjøres rom for noen komiske overdrivelser underveis. Animasjonen har ikke flyten til Disney, men med et så krevende prosjekt holder animasjonen likevel relativt god kvalitet. Bevegelsene er stakkato og repetisjonene er mange, men det lykkes likevel Barillé å skape en visuell helhet som fungerer.

Hvis man skal ta på seg skeptikerens briller kan det nok hevdes at denne sam-europeiske produksjonen ser på verdenshistorien med sterke europeiske preferanser. Man kan saktens få inntrykk av at de er europeere som står bak ethvert fremskritt i historien. Riktignok vies det plass til islam, Peter den store i Russland, Marco Polos reiser Østen og oppdagelsen av Amerika, men selv disse historiene fortelles som oftest gjennom et europeisk utgangspunkt. Eksempelvis fortelles historien om Amerika først og fremst via de europeiske innvandrerne og problematiserer overhode ikke at de breier seg i indianernes jaktmarker. Det løftes derimot frem at indianere har et problemfylt forhold til alkohol.

I løpet av 24 episoder fordelt på seks DVDer får man et innblikk i verdens historiens brede linjer. Det gir kanskje ikke nok til å bestå historie grunnfag, men med dagens barne-TV i bakhodet, kan man kanskje ønske seg et gjensyn med flere serier som har et virkelighetsnært utgangspunkt.

Utgivelsen:

Det var en gang et menneske har kultstatus på linje med *Pompel og Pilt* eller *Pernille og Mr. Nelson*. For dem som vokste opp på slutten av 70-tallet er dette gjensynet hjertelig. DVD-formatet har åpnet for en rekke hyggelige gjensyn med gamle helter opp gjennom årene ? ofte med forbedret bildekvalitet og oppdatert lydspor.

Når man først har gravd frem denne TV-serien fra historiens støvskyer, burde man spandert en

mer påkostet utgivelse. Riktignok er de seks DVD-platene gitt ut i en imponerende digipack, men så fort forseglingen er brutt kommer skuffelsene.

Utgivelsen er strippet for ekstramateriale. Man kan velge blant de 24 episodene, men det er også alle valgene man får. Ingen kommentarer fra filmskaperne, ingen intervjuer, selv ikke muligheten til å se serien på originalspråk er det funnet plass til. Man får kun tilgang til den norske versjonen, og for dem som hører dårlig eller ikke hører i det hele tatt tilgodesees man heller ikke med teksting. Skuffende og hensynsløst.

Selv et hyggelig gjensyn forsures fort av manglende kvalitet. Bildekvaliteten som presenteres er tidvis skandaløst dårlig. Bildet formidles i originalformatet 4:3, men 30 års forvitring har tydeligvis ikke vært en prioritert oppgave å rette på for utgiverne. Bildet er fullt av støy, forstyrrende blafring og regelrett skitt. I episoden om renessansen dukker et hårstrå opp på skjermen og blir værende innen synsvidde i et halvt minutt! Komprimeringen er også mangelfull og gjør ikke det haltende utgangspunktet det spor bedre.

Lyden er som forventet ganske neddempet i Dolby Digital 2.0. Det er dialogen og fortellerstemmen som er i fokus og disse formidles klart og tydelig. Men her er intet å hente for de audiofile.

Samlet sett er dette en meget skuffende utgivelse av en nostalgisk rundreise i verdenshistorien. Karakteren lander midt på treet med et lite pluss for det hjertelige gjensynet.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 06.11.06

Publisert i [samarbeid med Hjemmekinoguiden DVDnett.no](#)

Takk til Panvision for anmeldereksemplar

Ja

[DetVarEnGang_cover](#);